

Fængselsvæsen.

Fra Fængselscellens Boghylde.

Til en Fængselscelles faste Inventar hører bl. a. et Eksemplar af det nye Testamente og en Salmebog. Hertil kommer desuden — i hvert Fald for de københavnske Arresters Vedkommende — en Bønnebog. Her som paa alle andre Omraader kan der fra Tid til anden trænges til Fornyelse. Og Præsten ved de nævnte Arreste, Pastor O. A. Larsen, har derfor fornylig udarbejdet en »*Bønnebog til Brug i Fængsler*«, der forekommer mig at være en god Afløsning for den hidtil benyttede. Mens den sidste henvendte sig til alle kristne, har den nye Bog valgt den Begrænsning, som Titlen angiver; en Del har da her med Vægt kunnet faa sin særlige Betonning; andet har helt kunnet udelades. Og det er gode Navne, der staar under de enkelte Bønner. Der er Vidnesbyrd nok om, at den Slags Læsning bruges og paaskønnes baade udenfor Fængslet og i dette, hvad der heller ikke er saa uforstaaeligt. Der kan være mange, der faar vakt deres religiøse Interesse, men som til at begynde med savner Forudsætningerne for med Udbytte at kunne læse i det nye Testamente paa egen Haand; ikke mindst for saadanne vil ved Siden af Salmebogen en Bønnebog være egnet til Brug.

Jeg for mit Vedkommende vilde da findet det ønskeligt, at den nye Bønnebog (der er udkommet hos Engelsen & Schröder, København) kunde blive indført ogsaa i Cellerne i Christianshavns Straffeanstalt. Her har Bønnebogen hidtil kun haft sin Plads i de forskellige Klasser for de Fanger, der hensidder i Fællesskab, og som skiftes til at oplæse en Bøn paa Klassen hver Morgen og Aften. En saadan Læsning Bøn maa forekomme gammeldags og vel ikke helt med Urette forældet. At den daglige, tvungne Andagt ofte kan mødes med

Uvilje af adskillige, vil heller ikke kunne undre. Alligevel har jeg ikke kunnet faa mig til at søge den afskaffet. Thi hvad kan man sætte i Stedet? Afsyngelsen af en Salme vilde maaske her, hvor Talen er om Kvinder, være noget bedre; men det vilde vistnok af praktiske Grunde være vanskeligt at gennemføre til daglig. Paa Forhaand kan man jo ikke nægte Muligheden af, at netop den daglige Andagt til Tider kan faa Betydning for en og anden, eller at den i Perioder kan virke til almindelig Opbyggelse. Og har man først afskaffet sligt, faas det ikke let igen.

Men i Sammenhæng med det ovenanførte maa jeg endnu nævne, at der er en anden Bog, der efter mit Skøn naturligt hører med til det faste Inventar i Fængselscellen som Supplement til det nye Testamente. Det er en Bibelhistorie. Hvad der her er læst i Skoletiden, har adskillige af Fangerne forlængst glemt mere eller mindre af. Og naar de saa i det nye Testamente eller i de Prædikener, de hører, moder Henvisninger til gammeltestamentlige Personer eller Begivenheder, ved de ingenting derom. Saa beder de ofte om at maatte laane en hel Bibel; men i den har de ikke altid let ved at finde, hvad de søger. Og ogsaa af andre Grunde vilde det vel i mange Tilfælde være det heldigste og til størst Gavn for dem selv, om de i Stedet herfor har en Bibelhistorie, der, selv om den er kortfattet, kan give dem alt, hvad de i denne Henseende har Brug for.

Man kan være sikker paa, at de Bøger, som Fangerne til Stadighed har hos sig i Cellen, ikke blot bliver læste, men bliver læste igennem den ene Gang efter den anden. Saadan gaar det med de Bøger, som de bruger i Fængslets Skole: Geografi, Fædrelandshistorie, Læsebog o. s. v. Snart morer de sig med »at rejse paa Landkortet«; snart er der andet, som de kommer i Tanker om og ser efter. Paa den Maade bliver der meget, der efterhaanden hænger fast; og der bliver det, der kan give Anledning til Spørgsmaal og Forklaringer. Ikke faa af dem lærer ogsaa Sprog i Fængslet. Og det bliver saaledes tit ikke helt faa Bøger, de kan have staaende paa deres Hylde. Jeg vilde endda finde, at dette Fangernes Haandbibliothek med god Nytte maatte kunne udvides noget mere. Kan der ikke tænkes at være de Ting, som netop den Slags Mennesker kunde trænge til at blive oplyste om, og som de maaske ikke har som Undervisningsfag i Fængslets Skole og i det højeste kun faar meddelt gennem Foredrag, der let kan glemmes, og som under Befolkningens stadige Skiften heller ikke kommer alle til gode? Jeg tænker

herved paa noget saadant som en Samfundskære, særligt en Fremstilling af Samfundsmoralen, noget, der bl. a. kunde klare deres Begreber og vække deres Eftertanke overfor det store Spørgsmaal: »Jeg selv — og alle de andre«. Eller jeg tænker paa en Fremstilling af den almindelige Hygiejne, en Paavisning af den Betydning, som det har at leve sundt. Og — dersom Spiritusforholdene i vort Land igen skulde glide tilbage i det gamle Spor, — tænker jeg fremdeles paa en Oplysning om hele Alkoholspørgsmaalet. Hvorledes denne Tanke nærmere skulde udformes, bliver et Spørgsmaal for sig. Men at der her kunde være god Brug for en Vejledning paa disse Omraader, synes jeg ikke, man kan være i Tvivl om.

Paa Cellefangernes Boghylde finder man saa endnu — for dem, der er naaede igennem Straffens allerførste Stadium, — deres Bibliotheksbog, den, de stadigt faar byttet. I vore Straffeanstalter faar Fangerne efterhaanden, som de rykker op i Klasserne, Adgang til tre forskellige Arter af Bøger: religiøse, belærende og underholdende. De, der er naaede til disse sidste, faar en ny Bog hver Uge og har Lov til selv i Kataloget at vælge, hvilke de ønsker at læse. Denne Adgang til at faa Bøger fra Bibliotheket er en Ret, som kun de allerfærreste af Fangerne ikke forstaar at sætte Pris paa; alene som Afveksling i deres ensformige Liv er den jo ogsaa fuldt paa sin Plads. Kun er jeg ikke sikker paa, hvorvidt Reglerne om de underholdende Bøger ikke er mere af det gode, end fornødent og sommetider heldigt er. Jeg husker endnu min Forundring, da jeg ganske ny i Tjenesten som Fængselspræst kom ind i Cellen til en Kvinde og paa mit Spørgsmaal om, hvilken Bog hun for Tiden havde at læse i, fik det Svar, at det var en, der hed »Den røde Røver«; jeg havde den Gang slet ikke tænkt mig, at det var slige Bøger, der kunde læses i Fængslet. Og det støder mig endnu, hvad der jævnlige hænder mig, at jeg — naar jeg taler med en eller anden, der har været i Straffeanstalten de første Par Maaneder, og saa faar at høre, at hun nu kan begynde at faa Bøger fra Bibliotheket, — saa straks faar det Spørgsmaal, om hun ikke maa laane den eller den Bog; thi den har hun hørt, skal være saa morsom. Det maa jo erindres, at Læsning ikke er den eneste Fritidsbeskæftigelse, man kan give Fangerne. Kvinderne, som jeg kender bedst, har f. Eks. deres Haandarbejde. Ogsaa for Mændenes Vedkommende vil der formentlig som Regel kunne findes det, der i Fritiden kan sysselsætte Hænder og Tanker eller alene de sidste, og som kan virke opdragende. Men at læse Romaner og For-

tællinger vil ofte kun blive en ganske tanketom og formaalslos Tidsfordriv. En Del af dem vil afgjort, naar de selv har Lov at vælge Bøgerne, være tilbøjelige til at gaa efter de spændende Tiller, som hun, der i sin Tid havde udset sig »Den røde Røver«. Og man kan jo blive forfalden til at læse som til alt muligt andet. Jeg har i min Virksomhed truffet adskillige Kvinder, der i Fængslet var graadige Romansluggersker. Og det behøver jo ikke at være daarlige Bøger, der bliver givet dem, for at det skal kunne blive en daarlig Vane, de her føres ind paa. Paa dette ene Punkt vilde jeg derfor snarest finde, at der trænges ikke til en Udvidelse, men til en Begrænsning.

A. H. Steenbuch.
